

Overfor saadanne Forhold maatte det være Kommissionens Opgave at udfinde Modforanstaltninger, og den maatte derfor ganske naturligt i den første Tid af sin Virksomhed i høj Grad beskæftige sig med Kulpriserne. Det drejede sig om at organisere Handelen, skabe en Samvirken paa dette Omraade, som forhindrede de frygtede Vanskeligheder. Det lykkedes ogsaa ved Kommissionens Medvirkning at tilvejebringe en Ordning med Kulimportørerne, som tog Brodden af den voldsomme Prisstigning, men naturligvis maatte Spørgsmaalet om at holde Kulpriserne nede først og fremmest bero paa, at Forsyningen atter kom i Gang. Anstrengelserne herfor støttedes af Kommissionen ved dens Medvirken til Tilvejebringelse af Krigsforsikringen.

Men ligesom Forsyningen var Nummer et, hvor det gjaldt Brændsel, saaledes ogsaa, hvor det gjaldt andre Varer. Et af de vigtigste Udslag af Kommissionens Bestræbelser i saa Henseende var et Forslag til Regeringen om at oplægge en større Beholdning af Brødkorn i København for at imødegaa den alvorlige Situation, som vilde indtræde, hvis Tilførsel af Brødkorn af en eller anden Grund udeblev, og Landets Beholdninger ikke strakte til. Men efterhaanden som Krigen skred frem, kom en Del af disse Forhold atter til en vis Grad i Leje. Da vi kom ud af 1914, strømmede de udeblevne Tilførsler af Korn og Foderstoffer rigeligt til, endog saa rigeligt, at det til Tider var vanskeligt at modtage og oplagre dem. Selve Forsyningsspørgsmaalet kom til at staa i Baggrunden, naar undtages Forsyningen med ganske enkelte Varer. Til disse enkelte Varer hørte i første Linie Brødkorn, fordi Høsten fra 1914 havde været utilstrækkelig, de sædvanlige Tilførsler af Rug fra Østersøegnene var udeblevet og ikke kunde erstattes med Tilførsler andetsteds fra, fordi Rug kun i ringe Grad dyrkes i egentlig kornproducerende Lande, naar netop undtages Rusland. Dertil kom de høje Priser, der krævedes for Hveden, der yderligere fordyredes ved de forøgede Fragter. Her var altsaa et Omraade, hvor der endnu var Tvivl om, hvorvidt Landets Forsyning vilde strække til, og hvor tillige Spørgsmaalet rejste sig, om de stigende Priser paa Brødkorn, som var en overordentlig stor Ulempe for Landet, ikke kunde imødegaaes.

Saaledes opstod i stedse højere Grad Spørgsmaalet om en Prisregulering, altsaa en Tvangspris, en af Staten fastsat Maksi-

malpris. Paa dette Spørgsmaal delte Kommissionen sig efter to Opfattelser, den ene Opfattelse, som gik ud paa, at det baade var paakrævet og gennemførligt at regulere Kornprisen ved en Maksimalpris, den anden, som gik ud paa, at dette ikke var nogen heldig eller rationel Foranstaltning, saa længe hele vort Erhvervsliv, derunder Landbruget, i øvrigt hvilede paa Vareudvekslingen med Verdensmarkedet. Til denne sidste Gruppe hørte det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. Th. Nielsen), Grosserer V. Lund, Konsul Lauritzen og jeg. For at tydeliggøre min Opfattelse vil jeg paa ny fremhæve Forskellen mellem det, jeg har kaldt Belejringstilstand, og den Situation, hvori vi heldigvis befinder os, nemlig at Vareudvekslingen med Verdensmarkedet endnu er os aaben, om end under vanskelige Forhold. Er Landet afspærret fra Forsyning udefra og fra Udførsel, kan der disponeres frit indenfor Landets Grænser, for saa vidt som enhver Foranstaltning med Hensyn til Fastsættelsen af Priser kan gennemføres i sin fulde Konsekvens. Skal der saaledes husholdes med begrænsede Forsyninger, skal det undgaaes, at de tilfældige Indehavere af Varerne misbruger Situationen, kan det ikke alene være ønskeligt, men fuldstændig nødvendigt administrativt at fastslaa og fastholde Priserne. Men helt anderledes ligger Sagen, hvis Vareudvekslingen med Udlandet ikke alene er fri eller forholdsvis fri, men tillige af afgørende Betydning for det hele Prisniveau. Det er denne Situation, vi stadig har været i, og som har forhindret Regeringen i at gennemføre et almindeligt Maksimalprissystem. Vi kan ikke fastsætte Prisen for de store Poster af Varer, vi køber i Udlandet, hverken for Korn eller Foderstoffer, Gødningsstoffer, Kul eller Jern. Disse unddrager sig ganske vor Bestemmelse. Vi kan ikke fastsætte Fragterne paa det aabne Hav, fordi disse paa samme Maade unddrager sig vor Evne til Bestemmelse, hvis vi da ikke maatte være i Stand til at gennemføre, at alle Varer tilførtes med danske Skibe, og vi da vilde forsøge at bringe disse danske Skibe ind under en Tvangsforanstaltning. Men dette Spørgsmaal skal jeg senere komme tilbage til. Heller ikke kan vi fastsætte Prisen for de Varer, vi sælger i Udlandet, altsaa for det Smør, Flæsk og de Æg, som vi afsætter f. Eks. til England, fordi Prisen der bestemmes af Forhold, som vi overhovedet ikke er Herre over.